

Başvuru Numarası : 2025/833
Toplantı Tarihi/Sayısı : 31.10.2025/57
Karar Numarası : 2025/704
Başvuran : B.K.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
2- Karabük Valiliği İl Jandarma Komutanlığı
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın kalp rahatsızlığı yaşadığı, kardiyoloji bölümüne sıra olduğu gerekçesiyle sevk edilmemesi sonucu kalp krizi geçirdiği, erişkinler için sağlık kurulu raporu alma talebinin işleme alınmadığı ve bu nedenle mağduriyet yaşadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. 2024 yılının haziran ayında yaşamış olduğu kalp rahatsızlığı nedeniyle Kurum revirine çıktığını, Kurum hekimi tarafından hastaneye sevk edilmesine rağmen sıra olduğu gerekçesiyle sevkinin 4 ay boyunca gerçekleştirilmediğini, bu süre zarfında kalp krizi geçirdiğini ve ameliyat olduğunu,

b. Geçirdiği ameliyat sonucunda erişkinler için sağlık kurulu raporu almak amacıyla hastaneye sevk edilme talebinin işleme alınmadığını,
iddia etmektedir.

3. Muhatap Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından sunulan cevabi yazıda özetle;

a. Başvuranın çeşitli nedenlerle Kurum revirinde farklı zamanlarda ve sık aralıklarla muayene edildiği,

b. Planlanmış birçok hastane sevkinin başvuranın kendisi tarafından verilen dilekçeler doğrultusunda iptal edildiği,

c. Kurumda barındırılan mahpus sayısının kapasite üzerinde olması nedeniyle hastaneye sevk konusunda zaman zaman gecikmelerin yaşanabildiği, hastaneye sevk taleplerinin işleme alınarak Cezaevi Tabur Komutanlığına bildirildiği ancak Cezaevi Tabur Komutanlığından personel yetersizliği-yoğunluk nedeniyle bazı mahpuslar için güvenlik zafiyetinin yaşanmaması amacıyla sevk daha sonra icra edilebileceği cevabının alındığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

- ç. Erişkinler için sağlık kurulu raporu alma talebine yönelik olarak işlemlerin halen devam ettiği, belirtilmiştir.
4. Muhatap Karabük Valiliği İl Jandarma Komutanlığı tarafından sunulan cevabi yazıda özetle;
- a. Başvuranın 2024 yılının Haziran ayından Ekim ayına kadar geçen süre zarfında kardiyoloji bölümü olan bir hastaneye sevk edilmesi talebiyle Cezaevi Tabur Komutanlığına ulaşan bir yazının olmadığı belirtilmiştir.
5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;
- a. Muhatapların cevaplarının gerçeği yansıtmadığını iddia etmiş,
- b. Süreç içerisinde erişkinler için sağlık kurulu raporunun alındığını belirtmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümünde: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)*" hükmü yer almaktadır.

7. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği belirtilmiştir.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasında; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur: a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.*" hükmü yer almaktadır.

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesinde: "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*" hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Ulusal önleme mekanizmaları işkence ve kötü muamelenin önlenmesine yönelik proaktif çalışmalar yürütmektedir. Ulusal önleme mekanizması kapsamında alıkonulma yerlerine yapılan ziyaretlerin ana amacı, özgürlüğünden mahrum bırakılanlara yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının izlenmesini ve raporlanmasını gerektirmektedir.

14. Başvuran, yaşamış olduğu kalp rahatsızlığı nedeniyle Kurum hekimi tarafından sevk edilmesine rağmen hastaneye sevkini yapılmadığını, kalp krizi geçirdiğini, geçirmiş olduğu ameliyat neticesinde erişkinler için sağlık kurulu raporu alma talebinin karşılanmadığını iddia etmektedir.

15. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin (İHEB), (1948), 5'inci maddesinde: *"Hiç kimseye işkence ya da zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da ceza uygulanamaz."* hükmü yer almaktadır.

16. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS), (1950), *"İşkence yasağı"* başlıklı 3'üncü maddesinde: *"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."* ifadesi yer almaktadır.

17. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, (1966), Bölüm 3, Madde 12'ye göre: *"Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, herkesin erişilebilir en yüksek bedensel ve ruhsal sağlık standardından yararlanma hakkını tanır."*

18. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri"* başlıklı 71'inci maddesi: *"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."* hükmünü ihtiva etmektedir.

19. 5275 sayılı Kanun'un *"Hükümlünün muayene ve tedavisi"* başlıklı 78'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında: *"Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi Kurumun hekimi tarafından yapılır. Genel veya hastalık nedeniyle yapılan tüm muayene ve tedavi sonuçları, sağlık izleme kartına işlenir ve dosyasında saklanır. Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile üniversitelerin sağlık kuruluşları, hükümlülerin tedavileri bakımından gerekli yardımları yapmakla görevlidirler."* hükümleri yer almaktadır.

20. 5275 sayılı Kanun'un *"Hastaneye sevk"* başlıklı 80'inci maddesine göre: *"Hükümlünün sağlık nedeniyle hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, Kurum hekimi tarafından derhâl bir raporla ceza infaz kurumu yönetimine bildirilir."*

21. İşkence ve kötü muamele yasağı kapsamında devletin negatif ve pozitif olmak üzere iki çeşit

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yükümlülüğü bulunmaktadır. Devletin negatif yükümlülüğü bireyleri işkence, gayriinsani veya küçültücü muameleye ya da cezaya tabi tutmama sorumluluğunu içermektedir. Bunun yanında Devletin, *"işkence ve kötü muameleye karşı koruma"* şeklindeki maddi nitelikte pozitif yükümlülüğü ile *"işkence ve kötü muameleyi etkin soruşturma"* şeklindeki usuli nitelikte pozitif yükümlülüğü bulunmaktadır.

22. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), mahpuslara yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasının asgari eşiği aşan düzeyde kötü muamele oluşturabileceğini belirtmiştir (AİHM, *Wenerski/Polonya*, B. No: 44369/02, 20/1/2009, para. 58). AİHM'e göre, asgari şiddet düzeyi ve değerlendirilmesi göreceli ve değişkendir. Bu sebeple muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine, kimi zaman mağdurun cinsiyeti, yaşı, sağlık durumu gibi hususlar göz önüne alınmak suretiyle bir değerlendirme yapılır (AİHM, *İrlanda/Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 10/9/2018, para. 162).

23. *"İnfazın yöntemi ve infaz sürecindeki davranışların mahkûmları özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinden daha fazla sıkıntılı veya eziyetli bir duruma sokmaması gerekir. Ceza infaz kurumunda tutulmanın pratik gerekleri çerçevesinde mahkûmların sağlık ve esenlikleri gibi hususların yeterli bir şekilde güvence altına alınması ve mahkûmlara gerekli tıbbi yardımın sağlanması da insan onuruna yakışır koşulların sağlanması için gereklidir."* (AYM, *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 39)

24. Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesine (CPT) göre; mahpusların gözetim altında bulundukları süre boyunca, tutukluluk sürelerinden bağımsız olarak her zaman bir doktora erişimlerinin bulunması gereklidir. Sağlık hizmetleri, doktora danışma talepleri gereksiz gecikme olmadan karşılanacak şekilde düzenlenmelidir (CPT, *Cezaevlerinde Sağlık Hizmetleri Raporu*, Strazburg, 1993, s. 2).

25. Herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı Anayasa'nın 17'nci maddesinde güvence altına alınmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında insan onurunun korunması amaçlanmış; üçüncü fıkrasında da kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağı, kimsenin insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleye tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Cezmi Demir ve diğerleri*, B. No: 2013/293, 17/7/2014, para. 80). Bir eylemin kötü muamele olarak nitelendirilebilmesi için asgari ağırlık eşiğini aşmış olması gerekmekte olup bu eşik mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi etmenler ile muamelenin süresine, fiziksel ve ruhsal etkilerine bağlı olarak her somut olayda ayrıca değerlendirilmelidir (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23). Ceza infaz kurumu koşulları olayın kendine özgü koşullarına göre değerlendirilmelidir. İddia konusu uygulamaların niteliğinin özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinin ötesinde asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekmektedir (AYM, *Raşit Konya*, B. No: 2017/26780, 28/6/2018, para. 50). Sağlığa ilişkin iddiaların tek başına kötü muamele yasağını ihlal edici bir nitelik taşımayacağı, asgari eşiğin ötesine geçen destekleyici durumların da var olması gerektiği de belirtilmelidir (AYM, *Cengiz Yetgin*, B. No: 2019/39068, 14/6/2023, para. 67). AYM, ceza infaz kurumunda bulunan hükümlü ve tutukluların sağlık nedenleriyle yaptıkları başvurularda, başvurusunun ceza infaz kurumunda tutulma koşullarını, uygulanan tedavilerin kalitesini, başvurusunun ceza infaz kurumunda tutulmasının sağlık durumu üzerindeki etkisini ve bu durumun zamanla

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

gösterdiği değişim gibi konuları inceleyerek Anayasa'nın 17'nci maddesinde güvence altına alınan hakların ihlal edilip edilmediğini her olayın kendine has özelliklerine göre takdir eder (AYM, *Mete Dursun*, B. No: 2012/1195, 18/11/2015, para. 91).

26. Devletlerin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin pozitif yükümlülükleri mahpusların sağlık hakkına ilişkin korumayı kapsamaktadır. Kişinin fiziksel refahı ve kişiye sunulacak tıbbi koruma idarenin pozitif yükümlülüğü kapsamında değerlendirildiğinde mahpusların alıkonulmanın doğasından kaynaklanan zorlukların dışında zorluk ve sıkıntı yaşamaması, insan onuruna uygun bir şekilde sağlıklarının korunması ve gereken tedavi hizmetlerine tam ve zamanında erişebilmesi gerekmektedir (AİHM, *Kudla/Polonya*, B. No: 30210/96, 26/10/2000, para. 94).

27. Bir mahpusun doktor tarafından muayene edilmesi ve bu bağlamda sağlık hizmetlerinden faydalanan olması doğrudan tıbbi yardımın yeterli olduğu anlamına gelmemektedir (AİHM, *Hummatov/Azerbaycan*, B.No:9852/03 ve 13413/04, 29/11/2007, para. 116). Yetkililerin kişinin alıkonulduğu süre boyunca sağlık durumuna ilişkin kapsamlı ve düzenli kayıt tutması (AİHM, *Khudobin/Rusya*, B. No:59696/00, 26/10/2006, para. 83) ve tedavi hizmetlerinin hızlı, doğru ve sistematik olması da (AİHM, *Melnik/Ukrayna*, B. No: 72286/01, 28/3/2006, para. 104-106) devletin işkence ve kötü muamele yasağı kapsamında pozitif yükümlülükleri arasındadır. Bu çerçevede ceza infaz kurumunda sunulan sağlık hizmetlerinin halka genel olarak sunulan sağlık hizmetleriyle kıyaslanabilir düzeyde olması beklenmektedir (AİHM, *Blokhin/Rusya*, B. No: 47152/06, 23/3/2016, para. 137).

28. Muhatap Kurum tarafından gönderilen cevabi yazı ve eklerinin incelenmesinden; başvuranın Kurumda bulunduğu süre içerisinde Kurum revirinde birçok kez muayene edildiği ve kendisine reçetelerin düzenlendiği, çeşitli rahatsızlıkları nedeniyle Karabük Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevklerinin sağlandığı, başvuranın 19/11/2024, 31/12/2024, 08/1/2025, 21/1/2025 ve 20/2/2025 tarihli dilekçeleriyle planlanmış hastane sevklerinin iptalini talep ettiği, kalp rahatsızlığı yaşadığı tarih olan 1/10/2024 tarihinde ise Eskişehir Şehir Hastanesi Kalp Damar Cerrahisi ve Yoğun Bakım Polikliniğine sevk edilerek gerekli işlemlerin yapıldığı anlaşılmıştır.

29. Başvuranın talebi üzerine 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun gereğince erişkinler için sağlık kurulu raporu alınmak üzere 9/12/2024 tarihli Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevkinin uygun görüldüğü, başvuru inceleme süreci içerisinde 6/5/2025 tarihinde söz konusu erişkinler için sağlık kurulu raporunun alındığı cevabi dilekçesi ile teyit edilmiştir.

30. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri, başvuru dosyasında yer alan dilekçe ve tutanaklar ile konuya ilişkin içtihatlar çerçevesinde yapılan değerlendirmede; muhatap Kurum tarafından başvuranın muayene, tetkik ve tedavisinin yapılması için hastaneye sevk işlemlerinin başlatıldığı ve sağlık durumunun takibinin sağlandığı, başvuranın kendi iradesiyle hastaneye gitmek istemediği durumlarda hastaneye sevk edilemediği, başvurana yönelik muhatap İnfaz Kurumu tarafından birçok ilaç reçetesinin düzenlendiği, reçete tarihlerinin başvuranın mağduriyet yaşadığını iddia ettiği Haziran 2024-Ekim 2024 tarih aralığını da kapsadığı, jandarma personelinin yoğunluğu-personel/araç yetersizliği nedeniyle zaman zaman sevklerde gecikmeler

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

yaşanabilmesinin/sevklerin icra edilememesinin makul ve kabul edilebilir nitelikte olduğu, kaldı ki muhatap İl Jandarma Komutanlığı tarafından başvuranın mağdur olduğunu iddia ettiği tarih aralığında taraflarına ulaşan herhangi bir hastaneye sevk talebinin yer almadığının belirtildiği, nihai olarak başvuranın hastaneye sevk işlemlerinin geciktirildiği, sağlık ve tedavi hizmetlerine ulaşım noktasında hak ihlali yaşadığına dair iddialarının gerçeği yansıtmadığı, bu hususta yeterli ve somut delillerin bulunmadığı, başvuranın talebi doğrultusunda başlatılan süreç içerisinde erişkinler için sağlık kurulu raporunun da alındığı dolayısıyla mezkûr iddialar bakımından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

31/10/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Üye

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Üye

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>